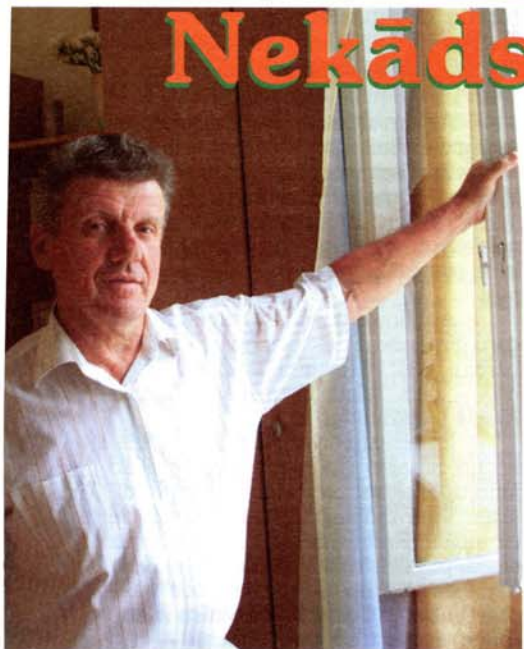

Nekāds eņģelis neesmu

Saruna ar dziednieku **ELMĀRU SPODRI**

— **Bērnībā bijī dauzonīgs puīka?**

— Piedzimu kara laikā Rīgā, Pārdaugavā — svētdienā, plkst. 12.15. Vai biju dauzonīgs? Laikam jau visādi bija, neviens nav eņģelis. Hulīgāns nebiju, bet meitenes aiz bizēm paraustīt un tintes traukā iebāzt bižu galus man patika. Tas viss pieder pie lietās, meitenes man vienmēr patikušas — sievietes ir gan labā, gan sliktā iemiesojums. Kāds nu kurš tas cilvēks ir — nav tikai labs vai slikts, ir vienkārši cilvēks. Un bez sievietēm mēs nevaram. Gulēju slimnīcā... Uz robežas — vai nu, vai nu... Šarlaks... Toreiz nekādu īpašo zaļu šai slimībai nebija. Atceros — māsiņa nāca ar šprīci, un cik gara tā adata tolaik bijal... Vēl man no bērnības atmiņā palikuši burkāni — toreiz, pēc kara, kad nebija ko ēst, mūs baroja ar tiem. Tāpēc vēl tagad burkānus ēdu nelabprāt un joprojām ar lielu neuzticību skatos uz šprīcēm.

— **Un kā tad Pārdaugavas puīsim pagāja jaunība?**

— No oktobrēna pārtapu komjau-nietī — kā visi. Bija balles, bija dziedāšana, dejošana, un viss notika normas robežās — bez pārdzeršanās, hulīgānisma. Bet no Tomakalna uz Grīziņkalnu izkauties puīši gāja, tā tas bijis vienmēr. Tikai viens noteikums tolaik tika ievērots — ja kāds nokrita gar zemi, viņu neviens neaiztika, ar kājām nespārdīja. Tagad, cik dzird, viss notiek citādi...

Tā kā tēvs un mamma strādāja, ikdienā biju aizņemts ar saimniecības darbiem — dzīvojam mājā, un pie tās vienmēr jāpiestrādā. Tad kaut kas jāaplejš, tad jāapgrābj, jāskalda malķa un jāsanes utt. Visu laiku bija ko darīt, un pat nebija domas, ka varētu nedarīt. Tāpēc uzskatu, ka cilvēkus sabojāja

daudzdzīvokļu mājas, jau daļu manas paaudzes cilvēku ieskaitot. Jo dzīvokļos nav ko darīt, un aiz neko darīt cilvēks visādas muļķības izdomā. Mani būtībā uzaudzināja opaps — mūsu ģimenē neviens nav saukts par vec-tēvu un es arī tagad uzsveru, lai cilvēki nelieto vārdu **vecitēvs** vai **vecmamma**, bet — **omamma**, **opaps**, jo «O» ir mantra, kas taisa vaļā čakras. Opaps man mācīja dziesmas, tēvs, kā oficiants «Romās» viesnīcā, mācīja uzklāt galdu, pie tā uzvesties, galanti izturēties pret sievieti — padot roku, iedot krēslu. Un mana omamma vēl savu laiku bija kalpojusi ebreju ģimenē — jau, bērns būdams, zināju, kur jābūt dakšīnai, kur nazim utt. Tas būtībā nebija nekā īpašs — vienkārši augu kulturālā vidē. Tagad, skatoties no malas, šķiet divaini — neviens jaunietis no tā visa vairs neko nemāk. Laikam jau nav, kas māca... Tēvs un māte aizņemti darbā, bet omammu nav — arī vēl strādā. Ja man nebūtu bijis opaps, arī es nezinu, kas no manis būtu izaudzis, varbūt uz ielas būtu bijis. Bet opaps lika strādāt, mācīja visādas gudrības. Par cik netālu bija «Lokomotīves» stadions, arī ar sportu daudz nodarbojos. Un vēl kas, salīdzinājurnā ar to laiku, man sakāms — meiteņu tagad palicis ļoti maz — reti kuru var redzēt kleitā. Dziesmu svētkos ievēroju — pat tautastērpā ģērbtas sievietes iet un smēķē... Tas man kaut kā *neiet kopā*. Tāpat arī tas, ka sievietes, stāvokli būdams, atkaifina vēderus. Protams, vainīgs māmiņas apziņas limenis, viņa nesaprot, ka bērnībā visas enerģijas uztver. Viņš visus 9 mēnešus no tām būtu jāsarģā, bet, atkaifinot vēderu, notiek pretējais.

— **Kas esi pēc izglītības?**

— Mācījos Rīgas Industriālajā poli-tehnikumā, esmu ķīmiķis. Pēc tam iestājos mehāniķos RPI, bet nepabeidzu.

— **Un kā nonāci pie dziedniecības?**

— Būtībā jau uz to esmu gājis kopš bērnības. Mani interesēja daba, nebija bail iet mežā — mežā nav jāiet un jābļautās, bet jāuzvedas klusi. Čūska pati nevienam vīrsū nekriņ, ja viņa šņac, tad pats vien esi tai par tuvu piegājis. Klusi mežā ejot, visu var redzēt. Tikai klusi visu vēro, pārvietojies — ar puspēdu ej — tā, kā gāja indiāņi. Un to visu man iemācīja opaps — lai viņam vieglas smiltis... Visas vasaras kopā ar viņu pa-

vadīju Stopiņu pagastā pie radiem. Arī visus zemes darbus tur iemācījos.

Atgriežoties pie dziedniecības — arī vairākiem maniēm senčiem bijušas dziednieku spējas. Akupunktūra jau bija zināma, ar unīterapiju bija nodarbojušies. Es lasīju daudz grāmatu, arī vecus žurnālus — 1939. gada «Atpūtā» ieraudzīju bildi — dakteri visā savā godībā. Veste mugurā, zelta pulksteņķēde. Un teicu opapam — es TĀDS būšu. Viņš nosmējās — labi, labi!, bet es atkārtēju — ES tāds būšu! Jau studentu gados varēju pateikt, kur kuram kas sāp — tas nav nekā īpašs, es tikai uzvēru, sajūtu siltumu. Bet, ja daudzi dziednieki saka — es redzu!, tad es neredzu. Es jūtu. Un tās ir divas dažādas lietas.

— **Pirmo izdziedināto atceries?**

— Viens vecs vīrs tas bija, viņam ceļgalī sāpēja. Saku — labi, paskatišos, bet vai polšu maksāsi? Jā? Nu, tad tā lieta iet — paskatišos, un polšu uz pusēm! Tad es ceļgalus pagrozīju, sāļi laikam pašķīda, un sāpes pārgāja. Tikai es ne agrāk, ne tagad nestrādāju ar cilvēkiem, ja jūtu — palīdzēt nespēju. Ja nav pārliecības, tad nav vērts neko pat uzsākt. Arī putnēnam, ja vajag, palīdzu. Izķeksēju laukā no mucas vai tamlidzīgi, un apārstēju — lai lido tālāk. Neviena radībiņa jau nav vainīga, ka viņai jācieš, tikai mēs bieži vien pret to nevīnīgi izturamies — pasperam ar kāju un ejam tālāk — čau! Bet bez dzīvās dabas mēs vispār nespējam dzīvot, mēs visu laiku viens otram esam līdzās. *Elmāra kabinetā aiz loga nemitīgi čvīna zvirbuļi — viņš putniņus pieradinājis, vienmēr barotavā ir barība. Arī vasarā. Kam viņam tas? Izrādās, ne tikai tāpēc, ka Elmārs tiešām mīl dzīvo radību, bet — pieņemšanu laikā putnu čvīnāšana nomierina sirgstošo un arī novērš viņa uzmanību no dziednieka. Bet tas atvieglo strādāšanu.*

— **Tu arī savā ikdienā esi līdzās dabai — dzīvo savā mājā?**

— Nē, dzīvoju Salaspīlī, dzīvoklī. Bet tur, 20 kilometru no Rīgas, ir — super! Var dzirdēt un izjust visu, kas dabā notiek. Lēnām aizeju līdz garžai, lēnām nāku mājās — vērodams dabu. Citādi jau tam nav laika — esam darbā noskrējušies. Bet māju es negribu. Nopirkāt gatavu vēl varētu, bet būvēt — nē. Un tomēr

laikam arī nepirkšu, jo labi zinu, cik pie mājas daudz darba. Tur līdz pl. 10 no

rita negulēsi, tad jāpapļauj, tad jāsakopj, tad jāparavē. Ja tam nav laika, tad māju nevajag — pēc kā tā izskatsies! Esmu bijis pie pārtikušiem cilvēkiem un neesmu gribējis iet iekšā mājā — redzu, ka nekopta...

— **Kā sākas tavs rīts — mosties līdz ar sauli?**

— Nē, jo tad es melotu. Pamostos, izeju uz lodžijas — tur jau mani sagaida kakene Princese, un tad saku — labrīt, saulīt! Arī nomākušās dienās sasveicinātos ar dabu — jābūt taču gan lietum, gan saulei, gan dienai, gan naktij — visam jābūt. Pēc tam pavigroju. Man tas ir iegājies, un es to daru bez piespiešanās. Rīta tualete, protams. Un noteikti tīru mēli. Kā to daru, vai ar sudraba karoti? Nē! Cik cilvēkiem, kas tīra mēli, prasu, neviens man nesaka pareizo atbildi — kā to darīt...

— **Nu, tad tev tagad ir iespēja to darīt zināmu!**

— Mīļie, ir mēle, un ir aukslejas — jātura abas. Kā, tīrot ar sudraba karoti, var neievainot mēli un var notīrīt aukslejas? Parādiēt, es to nezinu! Jums ir apaļās kosmētiskās vates salvetītes un jūras sāls? Nu, tad paņemiet tos un uz saslapinātās salvetītes uzberiet sāli un noberziet mēli, tad rokas kustība uz augšu un notīriet aukslejas. Protams, tas nav īpaši patīkami, bet katru rītu jā dara.

— **Kāpēc tas ir tik svarīgi?**

— Mēle, mute ir netīrākā vieta organismā — netīrāka, es atvainojos, par dībenu. Un, ja kāds saka, ka rīts jā sāk ar glāzes ūdens izdzeršanu, tad viņš alojas — tad mēs visus mutē sakrājušos mikrobus ieskalojam organismā. Tātad vispirms jānotīra mēle un tikai tad jā dzer ūdens. Līdzīgi nepareizi tiek teikts par to, ka asins analīzes jāiet nodot tukšā dūšā. Bet tas tiek teikts tāpēc, ka tad ir mazāk problēmu — neviens orgāns tukšā dūšā vēl nestrādā. Līdz ar to arī asins aina ir «mierīga». Bet nodod asinis tad, kad esi uzēdis mazas brokastis — asinsaina būs pavisam savādāka un daudz patiesāk parādīs, kā kurš orgāns funkcionē. Tikai nevajag ārstam teikt, ka esi ēdis — kam velti kacināt... Neēj nodot asinis «tīrs», bet tāds, kāds esi!

— **Tev ir kāds vaļasprieks?**

— Agrāk patika medības. Un nevajag uzreiz teikt — kā vari nošaut dzīvū radību?! Arī tas ir vajadzīgs — ja kāds pārāk savairojies, tad jāparetina. Tomēr labāk man patīk copēt. Kur? To gan neteikšu — copmaņi mani sapratīs.

— **Tev ir sava foreļupīte?**

— Ir un nav! Bet dorna ir skaidra — neteikšu! Svarīgāks par lomu man ir process — citreiz pat noķeru, nobučoju un palaižu vaļā. Bet man patīk sarunāt ar Dainu (*Elmāra dzīvesbiedre — red.*) un aiziet kaut ko noķert zupiņai, galertam. Vēl par vaļasprieku var uzskatīt arī braukšanu ar mašīnu. Un man patīk tīras mašīnas — tāpat kā tīras sievietes.

— **Tu pieminēji Dainu. Vai tagad, pēc 4 laulībām, vari teikt, ka esi sa-**

stapis savu otru pusīti? Un kā tev gājis ar viņas meklējumiem?

— O-o-o! Visādi. Vienam jau it kā reizēm ir baigi forši, bet, kad Daina aizbrauc ekskursijā, es jūtu — trūkst. Nav in-jaņ. Un tas sekss nemaz nav tik svarīgs, ir svarīga tieši vīrišķās un sievišķās enerģijas apmaiņa. Nevis lai viens otram pakļautos, bet lai pielāgotos. Nevar arī nemitīgi trīties viens gar otru, tad tas ātri apniķis, jo katram ir savs biolauks, katram reizēm gribas pabūt vienam — kāpēc tad es braucu copēt!

Ja cilvēks ir smags, es nedomāju svara ziņā, tad kāpēc neizmanto mums doto reto iespēju ātri aizbraukt pie jūras? Kurš tad nezina pasaku par zelta zivtiņu — izsaki trīs vēlēšanās, un tās piepildās. Bet zelta zivtiņa nekad nav bijusi, ir frekvence — vilnis. Atdod tam, jūrai savu sāpi un pēc tam atdod arī savu vēlni. Ūdenim ir atmiņa. Un tad gaidi, kad tava vēlēšanās īstenošies, un — tā īstenošies. Bet nav uz jūru jāskrien

vētrā, jūrai ir sava trakojums — tagad es trakoju un nelien pie manis, nelien iekšā. Ieraus. Tas ir tāpat, kā nelīst starptiem, kas kaujas.

— **Bet atgriežamies pie Dainas — esi laimīgs?**

— Nu, nekad jau dzīve nav viena vienīga debesmanna. Kas mīlējas, tas ķīvējas. Tikai vienmēr jāmeklē atrast kompromiss. Mums izdodas, mēs viens otru papildinām.

— **Tev ir labas attiecības arī ar Dainas dēliem, no kuriem viens, Valdis Škutāns, visiem kļuva zināms pēc piedalīšanās šovā «Dejo ar zvaigzni». Mēloja, ka tu viņam ar savām spējām esot šovā palīdzējis.**

— Mīļie tautieši, es nemāku burt! Es māku strādāt, neitralizēt situāciju, bet buršana, kura nenoliedzami pastāv,

nav mana lieta, es par to zinu tikai, ka tā eksistē. Valdīs mani sauca būt līdzās ne jau tāpēc, lai palīdzētu buroties, bet lai viņš justos drošāks un es varētu palīdzēt gadījumā, ja atgādītos kaut kas neparedzēts — ja, pieņemsim, kāds sastieptu kāju. Ivetai tā arī gadījās, un es palīdzēju.

— **Dziednieks un nauda. Ko vari teikt par šo aktuālo tēmu?**

— Ja dziednieks sevis izglītošanā ir ielicis lielu naudu, nemitīgi papildinājis zināšanas, tad uzskatu, ka attiecīgai atdevei jābūt arī no pacienta puses. Dziedināt cilvēkus ir mans sirds darbs. Es katru dienu nāku uz savu kabinetu, lai palīdzētu sirgstošajiem, un par to es saņemu atlīdzību — faktiski materializētu enerģiju. Turklāt aplam ir neteikt «paldies» par zālēm vai palīdzību — paldies sastāv no diviem vārdiem — «palīdzi» un «Dievs».

— **Tev starp Latvijas dziedniekiem ir autoritātes?**

— Latvijā?... Pēteris Antons — gods viņam un slava. Arī Skaidrite Aleksejeva — par māku organizēt, uzturēt savu lietu utt. Pēterburgā un Kijevā man bijuši lieliski skolotāji — esmu mācījies dažādosursos.

— **Kas ir tavs mīļākais ēdiens un dzēriens?**

— Ha! Visu var ēst un dzert. Kas, es esmu slims, ka nevaru alkoholu iedzert! Alus man negaršo, bet, ja sagribas, izdzeru pudeli «Portera» un vairāk gan neplūmpēju. Arī degvīns man negaršo, bet savā laikā tika izdzerts gana daudz — laikam savu normu esmu izdzēris. Bet foršu konjaku, viskiju vai vīnu vēl šodien labprāt nobaudu. Nelietot nemaz ir tikpat ļoti pārspīlēts kā nemaz neēst gaļu — kādā klimatiskajā joslā tad mēs dzīvojam? Neesam palmā dzimuši, mums gaļu vajag. Piesāpota, jā, bet, ja grib, var atrast arī tīrāku. Un kas tad vispār nav piesāpots, bet ikvienam pagaidām vēl ir iespējas izvēlēties starp vairāk un mazāk piesāpoto. Nevajag krist no viena grāvja otrā, un ar cilvēku, kas ēd tikai zaļumus, es nekad kalnā kopā nekāpšu, jo tad es dabūšu stiept viņa somu! Vienkārši ir jāēd tas, ko gribi, jo piespiedu atteikšanās no kaut kā organismā rada nekam nevajadzīgu stresu. Un vēl ko piebildešu — ja savā laikā nebūtu pīpējis, iedzēris, slicis, slimojis utt., nez vai tagad varētu runāt ar cilvēkiem par viņu problēmām kā līdzīgs ar līdzīgu un viņiem palīdzēt. Paldies Dievam — man ir spēcīgs Sargengēlis, es visam esmu ticis pāri, tāpēc tagad esmu tur, kur esmu — dziedinu citus.

— **Kā sevi palutini?**

— Paņemu brīvu dienu, kaut kur aizbraucu un atslēdzu telefonu — nekur nav teikts, ka dziedniekam jābūt pieejamam divdesmit četras stundas dienā. Arī es gribu pamīlēt, atpūsties — arī es esmu tikai cilvēks...

ANTRA KRASIŅA